

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 17Co/237/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8613204173
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 01. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Burešová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2016:8613204173.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Burešovej a sudkýň JUDr. Zlato Simkovej a JUDr. Gabriely Világiovej, v právnej veci žalobcu M. Z. L., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom W. Z. XX, XX-XXX V., K. V., zastúpený V4 Legal, s.r.o. so sídlom Tvrdeho 783/4, 010 01 Žilina, proti žalovanému Obec Chotča, so sídlom 090 21 Chotča 3, IČO: 00330507, zastúpený JUDr. Martou Maruniakovou, advokátkou, so sídlom 089 01 Svidník, Sov. hrdinov 200/33, o určenie vlastníckeho práva, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Svidník č.k. 7C 252/2013-88 zo dňa 2.2.2015 jednohlasne takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

Žalobca je povinný zaplatiť žalovanému náhradu trov odvolacieho konania vo forme trov právneho zastúpenia vo výške 87,50 eur na účet jeho právneho zástupcu žalovaného JUDr. Marty Maruniakovej, advokátky, do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom prvostupňový súd žalobu zamietol. Žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanému náhradu trov konania vo výške 510,58 eur ako trovy právneho zastúpenia na účet právneho zástupcu JUDr. Marty Maruniakovej, advokátky, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť náhradu trov štátu vo výške 39,84 eur na účet Okresného súdu Svidník.

Prvostupňový súd vychádzal zo žaloby, podľa ktorej žalobca sa domáhal určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, a to k pozemku H. XXXX/X - lesný pozemok o výmere 4.175.158 m², ktorý je zapísaný na M. L. v podiele 5/20 k celku, pretože je jeho jediným testamentárnym dedičom.

Prvostupňový súd zistil, že M. L. pred smrťou zriadil testament dňa 26.4.1980 v prospech žalobcu. Žalobca bol jediný dedič po poručiteľovi. Z listu vlastníctva č. 553 k.ú. Chotča vyplýva, že v roku 1998 bol ako podielový spoluvlastník spornej parcely zapísaný M. L. v podiele 5/20. Prvostupňový súd však zistil z pozemno-knižnej zápisnice č. 160, k.ú. Chotča, že na majetok X. L. a M. L. podľa návrhu Poverenictva pôdohospodárstva a pozemkovej reformy, sekcia „B“, pracovná skupina pre Pozemkovú reformu v Humennom zo dňa 10.1.1947, č. 88/48, bola poznamenaná konfiškácia podľa nariadenia č. 104/45 Sb.n.SNR v znení nariadenia č. 64/1946 Sb.n.SNR pre účely pozemkovej reformy. Tento majetok bol následne pridelený na základe výmeru o vlastníctve lesnej pôdy vydaného Poverenictvom pôdohospodárstva a pozemkovej reformy v Bratislave č. 71.012/47-II/D zo dňa 2.4.1948 politickej obci Chotča.

Proti konfiškačnému rozhodnutiu podali X. a M. L. odvolanie, ktoré bolo preskúmané Poverenictvom pôdohospodárstva a pozemkovej reformy v Bratislave č. 38612/48-IX/1 zo dňa 23.1.1950 a odvolanie

bolo zamietnuté ako neopodstatnené, teda konfiškačné rozhodnutie ostalo nezmenené. Následne tento majetok podľa protokolu o prechode majetku do vlastníctva obce prešiel do vlastníctva Obce Chotča s tým, že v súčasnej dobe je evidovaný ako vlastník Obec Chotča, a to v podiele 10/20 titulom osvedčenia N 47/95, kde bolo osvedčené vlastnícke právo žalovanému na základe vyhlásenia o vydržaní nehnuteľnosti s poukazom na Výmer poľnohospodárskej reformy v Bratislave po X. L. v 1/4 a po M. L. v 1/4.

Prvostupňový súd po právnej stránke vec vyhodnotil jednak podľa § 80 písm. c/ O.s.p., ďalej vychádzal z ust. § 132 ods. 1 Občianskeho zákonníka a skúmal aj aplikáciu ustanovení § 1 ods. 1, 7, 8, 10, § 2, § 6 ods. 1 písm. f/ nariadenia č. 104/1945 Sb.n.SNR v znení nariadenia č. 64/1946 Sb.n.SNR o konfiškovaní a urýchlennom rozdelení pôdohospodárskeho majetku Nemcov, Maďarov, ako aj zradcov a nepriateľov slovenského národa. Ďalej vychádzal aj z § 1 ods. 2 Nariadenia č. 140/1946 Sb.n.SNR, podľa § 1 ods. 1 č. 2 zák. č. 90/1947 a podľa § 3 ods. 1 č. 2, § 5 ods. 1 tohto zákona.

Z procesných predpisov vychádzal z ust. § 120 ods. 1 O.s.p. a § 153 ods. 1 O.s.p.

Zistil, že žaloba nie je dôvodná, pretože v tomto konaní dôkazné bremeno niesol žalobca, aby preukázal, že je vlastníkom predmetnej nehnuteľnosti. Prvostupňový súd sa zaoberal naliehavým právnym záujmom žalobcu, ktorý považoval za dôvodný, pretože žalobca ako jediný dedič po poručiťovi, ktorý je posledným zapísaným na liste vlastníctva pred tým, ako prešlo vlastnícke právo na obec, M. L., ktorý zomrel dňa 2.1.1983, zanechal testament, ktorým bez špecifikácie konkrétneho majetku prenecháva dedičstvo žalobcovi.

Ďalej prvostupňový súd konštatoval, že sporná nehnuteľnosť, o ktorú vlastníctvo usiluje žalobca, bola predmetom konfiškácie podľa nariadenia č. 104/1945 Sb.n.SNR v spojení s nariadením č. 64/1946 Sb.n.SNR. S účinnosťou tohto konfiškačného nariadenia, teda k 1.3.1945, na základe rozhodnutia konfiškačnej komisie č. 3/46-VIII zo dňa 29.11.1946 v spojení s upovedomením poverenictva pôdohospodárstva a pozemkovej reformy č. 38612/48-IX/1 zo dňa 23.1.1950, ktorým bolo zamietnuté odvolanie X. a M. L. ako neopodstatnené, bolo rozhodnuté o konfiškovaní pôdohospodárskeho majetku X. a M. L., ktorý sa nachádza v k.ú. Chotča. Konfiškačná komisia nemala kompetenciu špecifikovať rozsah majetku podliehajúci konfiškácii, pretože tento vyplýval priamo zo zákona, a to z § 1 konfiškačného nariadenia, pričom išlo o pôdohospodársky majetok na území Slovenska. Úlohou konfiškačnej komisie bolo predovšetkým špecifikovať osoby, ktorej sa konfiškácia týkala. Skonfiškovaný majetok bol označený v pozemno-ksižnej zápisnici č. 160 v k.ú. Chotča vo forme poznámky konfiškácie (č. 88/1948) s tým, že tento majetok bol následne, na základe výmeru o vlastníctve lesnej pôdy vydaného Poverenictvom pôdohospodárstva a pozemkovej reformy v Bratislave č. 71.012/47-II/B zo dňa 2.4.1948, pridelený politickej Obci Chotča. Išlo o verejnú listinu dokazujúcu vlastnícke právo prídelcu. Účinnosťou zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí a v zmysle protokolu zo dňa 27.7.1995 k 1.5.1991 tento majetok získala Obec Chotča.

Účinnosťou konfiškačného nariadenia dňom 1.3.1945 prestali byť právni predchodcovia žalobcu vlastníkmi predmetnej nehnuteľnosti. Súd nemal zistené, že by poručiťel M. L. ku dňu svojej smrti (dňa 2.1.1983) bol vlastníkom predmetnej nehnuteľnosti. Tak ani žalobca nemohol nadobudnúť vlastnícke právo k tejto nehnuteľnosti titulom dedenia. Preto prvostupňový súd žalobu zamietol.

O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. a priznal úspešnému žalovanému náhradu trov konania potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal. Trovy konania predstavujú trovy právneho zastúpenia za prevzatie a prípravu zastúpenia, písomné podanie zo dňa 12.2.2014, za účasť na pojednávaniach dňa 17.4.2014, 2.10.2014 a 2.2.2015, ďalej za písomné podania 26.1.2015, teda spolu 4 úkony po 61,87 eur a 2 úkony po 64,53 eur, k tomu 4x režijný paušál po 8,04 eur a 2x režijný paušál po 8,39 eur + 20 % DPH, ktorá odmena bola vypočítaná podľa § 9, § 11, § 13a, § 16, § 18 vyhl. č. 655/2004 Z.z. Keďže v danom prípade advokát zastupoval žalovanú, náhrada trov konania bude uhradená na účet právneho zástupcu žalovanej podľa § 149 ods. 1 O.s.p. O trovách štátu bolo rozhodnuté podľa § 148 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie žalobca. Žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Namietal, že prvostupňový súd pri posudzovaní existencie konfiškácie, resp. platného a účinného

konfiškačného rozhodnutia nevychádzal z vykonaného dokazovania a túto podstatnú skutočnosť ustálil bez akejkoľvek opory vo vykonanom dokazovaní.

Namietal, že v odôvodnení rozsudku sa nedostatočne vyporiadal s tvrdením žalobcu, že majetok právneho predchodcu žalobcu nikdy nebol predmetom konfiškácie, pretože neexistovali platné a účinné rozhodnutia o jeho konfiškácii. Záver súdu o tom, že došlo ku konfiškácii a o tom, že neunesol dôkazné bremeno, je nesprávny, pretože pri posudzovaní dôkazného bremena účastníka konania treba rešpektovať zásadu negatívnej dôkaznej teórie, že od nikoho nemožno spravodlivo žiadať, aby preukázal reálnu neexistenciu určitej právnej skutočnosti.

Pozemno-knižnú vložkou č. 160 pre územie Obce Chotča nie je možné považovať za relevantný dôkaz pre vyvodenie záveru o existencii platného a účinného konfiškačného rozhodnutia, pretože informácia obsiahnutá v uvedenom listinnom dôkaze má charakter deklaratórnej poznámky, neosvedčuje existenciu uvádzaných skutočností. Z tejto poznámky nevyplýva, že právny predchodca žalobcu pán M. L. stratil svoje vlastnícke právo k nehnuteľnosti. Tento fakt potvrdzuje aj následný zápis M. L. ako posledného vlastníka nehnuteľnosti na list vlastníctva č. 553 k.ú. Chotča v rámci vyhotovenia registra obnovenej evidencie pozemkov.

Na záver žalobca uviedol, že M. L. v žiadnom prípade nespĺňal podmienky určené v § 1 nariadenia č. 104/1945 Zb. o konfiškácii a urýchlennom rozdelení poľnohospodárskeho majetku Nemcom, Maďarom, ako aj zradcom a nepriateľom slovenského národa. Právny predchodca žalobcu bol osobou poľskej národnosti, počas druhej svetovej vojny bol perzekuovaný, väčšina rodiny L. zahynula v priebehu druhej svetovej vojny v koncentračných táboroch. Preto konfiškačné rozhodnutie smerovalo voči nesprávnemu, nespôsobilému subjektu, ktorý nespĺňal podmienky uvedené v § 1 tohto nariadenia. Ide o absolútne neplatný právny úkon, ktorý nebol spôsobilý vyvolať žiadne právne účinky.

K odvolaniu sa písomne vyjadrila žalovaná. Žiadala, aby rozsudok súdu prvého stupňa bol potvrdený a uplatnila si náhradu trov odvolacieho konania, ktoré vyčíslila. Žalobca mal preukazovať svoje tvrdenie, že je vlastníkom spornej nehnuteľnosti. Nepreukázanie tejto skutočnosti je neunesením dôkazného bremena. Rozsudok o určení vlastníckeho práva má deklaratórne účinky a nevzniká nový právny vzťah. Sám žalobca na pojednávaní uviedol, že vedel, že pozemok, ku ktorému sa domáha vlastníckeho práva, prešiel na základe konfiškácie do vlastníctva štátu. V roku 1992 bol jeho otec na Slovensku a zistil, že sporné pozemky podliehali konfiškácii podľa Benešových zákonov a že ako cudzinec nemá právo si svoje nároky uplatňovať v reštitúcii. Aj napriek tomu však tvrdil, že tento majetok zdedil a že mu bol konfiškovaný omylom. Žalovaná predložila dôkazy svedčiace o tom, že majetok poručiteľa M. L. bol predmetom konfiškácie a ku dňu smrti poručiteľa sporný pozemok žalobca nemohol zdediť, pretože tento majetok sa považuje za skonfiškovaný dňom 1.3.1945. V tomto smere poukázala aj na prezumpciu správnosti správnych aktov, a teda aj rozhodnutia konfiškačnej komisie.

Odvolací súd v rámci kompetencií vyplývajúcich z ust. § 10 ods. 1 O.s.p. preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad uvedených v ust. § 212 O.s.p., vo veci nenariadil odvolacie pojednávanie, čo je v súlade s ust. § 214 ods. 1, 2 O.s.p. Vo veci nariadil verejné vyhlásenie rozsudku, kedy miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bol riadne zverejnený na úradnej tabuli odvolacieho súdu.

Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje so správnymi skutkovými a právnymi závermi rozsudku súdu prvého stupňa, na tieto závery v celom rozsahu poukazuje a udáva, že prvostupňový súd sa vysporiadal so všetkými podstatnými námietkami žalobcu, ktoré vzniesol počas konania pred prvostupňovým súdom.

Naviac, vzhľadom na to, že žalobca ďalšie svoje námietky uviedol v odvolaní proti napadnutému rozsudku, odvolací súd musí uviesť, že aj tieto námietky považuje za nedôvodné.

Žalobca namietal, že súd pri posudzovaní existencie konfiškácie nevychádzal z vykonaného dokazovania, nevychádzal z platného a účinného konfiškačného rozhodnutia, dôkazom o konfiškácii nie je pozemno-knižná vložka č. 160 k.ú. Chotča a otázku konfiškácie ustálil bez akýchkoľvek dôkazov.

Táto namietaná okolnosť žalobcom je nedôvodná. Odvolací súd poukazuje na vykonané dokazovanie pred prvostupňovým súdom, kedy prvostupňový súd zákonným spôsobom (v súlade s dikciou zákona) vykonal dôkazy (vysluch účastníkov konania, čítanie listín), ku ktorým mali účastníci konania právo vyjadriť sa. Správne ustálil existenciu konfiškačného rozhodnutia, na základe ktorého došlo ku konfiškácii majetku právneho predchodcu žalobcu.

Tu aj odvolací súd bez akýchkoľvek pochybností konštatuje existenciu platného konfiškačného rozhodnutia, a to rozhodnutia Konfiškačnej komisie v Stropkove zo dňa 29.11.1946 č. 3/46-VIII, proti ktorému bývalí vlastníci nehnuteľností, a to X. a M. L. podali odvolanie. Namietali konfiškáciu pôdohospodárskeho majetku. O odvolaní rozhodovalo priamo Povereníctvo pôdohospodárstva a pozemkovej reformy v Bratislave dňa 18.11.1949 na zasadnutí, pod číslom 14737/49-I, o ktorom zasadnutí boli M. a X. L. upovedomení upovedomením z 23.1.1950 č. 38612/48-IX/1. Podľa konceptu, ktorý je súčasťou spisu, vyplýva, že M. a X. L. zo Stropkova boli zastúpení splnomocneným zástupcom Ing. Bohdanom Škopkom.

Prvostupňový súd existenciu tohto rozhodnutia o opravnom prostriedku konštatuje v rozsudku, kde spolu s ostatnými nepriamymi dôkazmi, a to existenciou poznámky v pozemno-knižnej vložke, s existenciou výmeru o vlastníctve pôdy, vyvodil správny záver o riadnom prebehnutí konfiškačného konania. Závery o existencii konfiškačného rozhodnutia a deklarovanie konfiškácie k 1.3.1945 majú oporu vo vykonanom dokazovaní.

V tejto súvislosti sa javí ako nedôvodná aj odvolacia námietka žalobcu o nedostatočnom vysporiadaní sa s tvrdením, že majetok právneho predchodcu žalobcu nebol predmetom konfiškácie, pretože neexistuje platné a účinné konfiškačné rozhodnutie. Na strane žalobcu je dôkazné bremeno, ktoré spočíva v tom, že žalobca musí preukázať svoje tvrdenia, že ku dňu smrti svojho právneho predchodcu (poručiť M. L.) bol les, ktorý je predmetom tohto konania v jeho vlastníctve a že tento les mohol žalobca nadobudnúť dedením. Táto okolnosť, ako tvrdí žalobca, nie je dokazovaním skutočnosti, ktorá neexistuje (negatívna dôkazná teória). Naopak, je to povinnosťou žalobcu podľa § 120 ods. 1 O.s.p. nielen tvrdiť, ale aj preukázať, resp. označiť dôkazy na preukázanie skutočností, na základe ktorých odvodzuje, že mu vlastnícke právo k spornému pozemku patrí. Teda jeho povinnosťou bolo preukázať, že les nebol právnemu predchodcovi žalobcu poručiťovi konfiškovaný, resp. preukázať, že ku dňu smrti tento les právny predchodca žalobcu vlastnil. Tu prvostupňový súd postupoval správne, keď vyhodnotil dôkaznú situáciu na strane žalobcu tak, že žalobca sa dostal do dôkaznej núdze, resp. že žalobca svoje tvrdenia nepreukázal a ani neoznačil žiadne dôkazy na preukázanie svojich tvrdení.

Obdobne je možné vyhodnotiť aj tvrdenia žalobcu o tom, že jeho právny predchodca M. L. nespĺňal podmienky na konfiškáciu, ktoré boli určené v § 1 nariadenia SNR č.104 z roku 1945 Zb. o konfiškácii, teda že nebol Nmec, Maďar, zradca alebo nepriateľ slovenského národa, ale bol a aj jeho rodina perzekuovaný a v koncentračných táboroch. Táto okolnosť bola žalobcom tvrdená aj pred prvostupňovým súdom, avšak toto tvrdenie žalobca žiadnym spôsobom nepreukázal a ani neoznačil žiadne dôkazy svedčiace o tejto okolnosti.

Preto už aj s poukazom na postup súdu prvého stupňa, ktorý bol správny podľa § 120 ods. 4 O.s.p., kedy prvostupňový súd poučil všetkých prítomných účastníkov konania, resp. splnomocnených zástupcov účastníkov konania, že všetky dôkazy a skutočnosti musia predložiť alebo označiť najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa končí dokazovanie, pretože na dôkazy a skutočnosti predložené a označené neskôr súd neprihliada, a na to, že žalobca ďalšie dôkazy na svoje tvrdenia neoznačil, nebolo možné jeho tvrdenia vyhodnotiť v jeho prospech.

Preto odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny podľa § 219 ods. 1, 2 O.s.p. potvrdil.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. a v spojení s ust. § 142 ods. 1 O.s.p. Úspešnému žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania vo výške 87,50 eur, ktoré trovy predstavujú odmenu právneho zástupcu žalovanej za 1 úkon právnej pomoci, a to za vyjadrenie k odvolaniu, vo výške 64,52 eur, k tomu režijný paušál vo výške 8,39 eur a k tomu ešte 20 % DPH, čo spolu predstavuje 87,50 eur v súlade s vyhl. č. 655/2004 Z.z.

Keďže žalovaná je zastúpená advokátom, podľa § 149 ods. 1 O.s.p. úhrada týchto trov právneho zastúpenia bude poukázaná na účet právneho zástupcu žalovanej.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.